

Financiële verantwoording 2016 het Nationale Toneel

ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

INHOUDSOPGAVE

1. Bestuursverslag
 - 1a Algemeen
 - 1b Verslagjaar 2016

2. Verslag Raad van Toezicht

3. Jaarrekening
 - 3a Balans
 - 3b Toelichting op de balans
 - 3c Functionele exploitatierekening 2016
 - 3d Toelichting op de functionele exploitatierekening
 - 3e Functionele exploitatierekening 2016 NT
 - 3f Toelichting op de functionele exploitatierekening NT
 - 3g Functionele exploitatierekening 2016 NTjong
 - 3h Toelichting op de functionele exploitatierekening NTjong

4. Overige gegevens
 - 4a Controleverklaring
 - 4b Resultaatsbestemming

1 BESTUURSVERSLAG

1a ALGEMEEN

Algemene gegevens

Statutaire naam:	Stichting Het Nationale Toneel
Statutaire zetel:	Den Haag
Rechtsvorm:	Stichting
Doelstelling:	De Stichting heeft ten doel theater te maken en te bevorderen in de ruimste zin van het woord in Den Haag en de rest van Nederland in het kader van de landelijke toneelvoorziening. De stichting beoogt haar doel te bereiken door onder meer het in stand houden van het toneelgezelschap het Nationale Toneel. Voorts kan de stichting voor de verbreding van toneel film- en/of televisieopnamen (doen) maken.

Missie en activiteiten

Het Nationale Toneel is een van de grote toneelgezelschappen van het land en tevens het stadsgezelschap van Den Haag. Het NT staat midden in de samenleving. Aan de hand van het klassieke en moderne toneelrepertoire vertellen wij de verhalen van onze tijd, voor mensen van onze tijd. Onze voorstellingen zijn oefeningen in het leven, in onze stad, onze wereld. Het Nationale Toneel bouwt een 'toneelbibliotheek' op: een verzameling van voorstellingen die hun waarde hebben bewezen en een langere periode op het speelplan blijven.

Wij menen dat juist in deze tijd het noodzakelijk is om als toneelgezelschap te investeren in vernieuwende, onderhoudende en indrukwekkende voorstellingen.. Het Nationale Toneel speelde in 2016 21 producties uit, inclusief die van NTjong. Maar ook in cultuureducatie en talentontwikkeling.

Als enige BIS-gezelschap beschikt het Nationale Toneel ook over een BIS- jeugdgezelschap. Daarmee hebben we sinds 2013 de waterscheiding tussen theater voor volwassenen en voor jeugd doorbroken. We maken toptheater voor kinderen en jongeren om ze zo op school, in de theaters en in de stad de liefde voor theater bij te brengen. Door de komst van NTjong breidden we onze educatieactiviteiten fors uit en hebben we die (samen met de Koninklijke Schouwburg en Theater aan het Spui) meer focus gegeven.

Het Nationale Toneel heeft een landelijke opdracht maar voelt zich ook een echt stadsgezelschap. Met de twee huispodia - de Koninklijke Schouwburg en Theater aan het Spui - werken we intensief samen rond programmering, educatie, sponsoring en ondersteunende diensten. Najaar 2015 hebben we besloten om een volgende stap te zetten in die samenwerking: per 1 januari 2017 zijn het Nationale Toneel, Theater aan het Spui en de Koninklijke Schouwburg samen met het Fonds KSJNT gefuseerd onder de naam Nationale Theater. In het jaar 2016 hebben we daartoe alle voorbereidingen getroffen.

Het realiseren van de fusie, de taakstellingen in de begroting en onze artistiek-inhoudelijke ambities hebben in 2016 een zware wissel getrokken op de organisatie. Wij zijn trots op de inzet van de medewerkers van de organisatie.

Profilering in Den Haag en maatschappelijk draagvlak

Het Nationale Toneel heeft een landelijke en een gemeentelijke opdracht. We voelen ons nadrukkelijk stadsgezelschap en zijn ook trots om dat uit te kunnen dragen. Immers kunst en cultuur hebben een intrinsieke, economische maar ook sociale waarde.

We speelden in 2016 inclusief 143 schoolvoorstellingen 322 voorstellingen in de stad.

Daarnaast verbinden we ons met allerlei Haagse initiatieven en organisaties en dragen daar artistiek of anderszins aan bij. In 2016 leidde dat tot een groot aantal activiteiten in en voor de stad. Een bloemlezing:

- Presentatie Theater en politiek voor 60 tekstschrijvers van politieke partijen en Ministerie
- 4 mei (lees)voorstelling De Laatste Getuige
- Samenwerking Prinsjesfestival;
- Samenwerking Crossing Border & Borderkitchen;
- Het cultuur-journalistieke programma Babel
- Samenwerking met Rabarber;
- Urban Stories : een meerjarig project dat in 2015 is gestart in de wijken van Den Haag
- Vormidable, bijdrage aan de culturele samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland op gebied van beeldende kunst
- Vele verzoeken van culturele organisaties om ondersteuning 'om niet': beschikbaar stellen kostuums, kleine decors, techniek etc.

In haar ruim 25 jaar bestaan heeft het Nationale Toneel een fijnmazig (cultureel) netwerk in de stad opgebouwd. Met de komst van NTjong heeft dat weer een nieuwe dimensie gekregen: we organiseerden, of deden mee aan Festivals zoals de Betovering en hebben een netwerk opgebouwd in de Haagse wijken en wijktheaters (cultuurankers) en scholen (BSO-koepels). Liefde voor cultuur start bij kinderen : samen met de Toneelalliantiepartners voeren we de regeling Cultuureducatie met kwaliteit uit. Voor de vrije voorstellingen werken we samen met de Stichting Leergeld en de Ooievaarspas in Den Haag. Uiteraard dragen we onze verbinding met Den Haag ook uit in ons drukwerk en andere marketing-uitingen.

Meerjarensubsidie(s)

Ministerie van OCW

Het Nationale Toneel

Bij brief van het Ministerie van OCW van 18 september 2012, kenmerk 437664, werd meegedeeld dat voor de periode 2013-2016 de subsidie werd vastgesteld op een bedrag van € 10.619.768 voor de periode 2013-2016, in jaarlijkse bedragen van € 2.654.942.

In 2013 werd dit bedrag met € 7.248 per jaar verhoogd als gevolg van de overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling. In 2014 werd medegedeeld dat de loonbijstelling werd vastgesteld op een bedrag van € 25.716, i.c. € 8.572 per jaar en in 2015 werd medegedeeld dat de loonbijstelling werd vastgesteld op een bedrag van € 2.842, i.c. € 1.421 per jaar, daarnaast werd een eenmalige prijsbijstelling ontvangen van € 2.243.

Bij brief van 12 augustus 2016, ref. 1047096, werd medegedeeld dat de verleende subsidie werd verhoogd met een bedrag van € 38.078. Hiermee komt het subsidiebedrag voor 2016 op € 2.710.261.

NTjong

Bij brief van het Ministerie van OCW van 18 september 2012, kenmerk 437666, werd meegedeeld dat voor de periode 2013-2016 de subsidie werd vastgesteld op een bedrag van € 2.122.356 voor de periode 2013-2016, in jaarlijkse bedragen van € 530.589.

Bij brief van 12 augustus 2016, ref. 1042796, werd medegedeeld dat de verleende subsidie werd verhoogd met een bedrag van € 7.610. Hiermee komt het subsidiebedrag voor 2016 op € 541.645.

Gemeente Den Haag

De Gemeente Den Haag deelde bij brief van 28 december 2015, kenmerk ABBA/VL/3048 mee dat op grond van de Haagse Kaderverordening Subsidieverstrekking (HKS) en het Uitvoeringsvoorschrift Subsidies de subsidie voor 2016 wordt vastgesteld op een bedrag van € 3.658.883. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Exploitatie Nationale Toneel - € 3.099.934

Exploitatie NTjong - € 431.759

Huur NT Gebouw - € 127.190

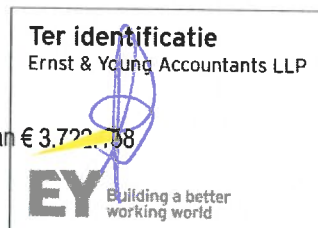
Daarnaast werd bij brief kenmerk ABBA/VL/3048-T van 5 juli 2016, de trend voor dit jaar vastgesteld op een bedrag van € 63.275. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Exploitatie Nationale Toneel - € 54.869

Exploitatie NTjong - € 7.642

Huur NT Gebouw - € 764

Dit brengt de totale bijdrage van de Gemeente Den Haag voor 2016 op een bedrag van € 3.722.768

Continuïteitsbeoordeling

Vanaf 1 januari 2017 fuseert het Nationale Toneel met de Koninklijke Schouwburg, Theater aan het Spui en Fonds KSJNT tot het Nationale Theater. In het kader van de continuïteit lijkt het ons goed om de missie en visie van Het Nationale Theater te benoemen. De activiteiten zullen met de samenvoeging van meerdere theaters en een gezelschap uitbreiden. Dat betekent dat de missie en de visie breder wordt en we de krachten bundelen om deze samen nog beter te kunnen vervullen. De missie en visie van Het Nationale Theater luidt:

Het Nationale Theater is het nationale podium en is er in de eerste plaats voor het publiek. Het is vastbesloten het beste toneel te maken, de beste voorstellingen te programmeren en te presenteren en dat te delen met zoveel mogelijk mensen. Thuis in Den Haag en reizend door het land is het de plek waar toneelverhalen worden verteld die nu in dit land urgent zijn en vormt het een nieuw platform voor het nationale gesprek. Het Nationale Theater is een gemeenschapshuis: een open en bruisend huis waar verschillende groepen toeschouwers zich thuis voelen, waarmee ze zich identificeren, waar ze trots op zijn. Een thuis waar gevierd, beleefd, herdacht en samen gedacht wordt.

Met theater voor jong en oud, voorstellingen door gevierde regisseurs en aanstormende talenten, actief reizend door het hele land, is Het Nationale Theater een toonaangevend theaterinstituut, dat iedere inwoner van dit land uitnodigt tot ontmoeting, kunstbeleving en debat. Opererend vanuit onze politieke hoofdstad, internationale stad van Vrede en Recht, is het een cultureel brandpunt dat theater een prominente plek geeft in het hart van de samenleving. Met klassiekers uit de wereld- bibliotheek, actueel geschreven drama en innovatieve programma's voedt, faciliteert en inspireert Het Nationale Theater het publiek in zijn zoektocht naar houvast, visie en vermaak.

Het Nationale Theater krijgt van zowel van de Gemeente Den Haag als het Ministerie van OCW subsidie voor de kunstenplanperiode 2017-2020.

Eigen inkomstennorm

Het Ministerie gaat voor de eigen inkomstennorm uit van de totale subsidies voor NT en NTJong tezamen In haar brief van 15 april 2016, ref. 915557 deelde zij mede dat deze percentages eerste drie jaar van de vigerende kunstenplanperiode als volgt werden vastgesteld:

- 2013 – 25,1%
- 2014 – 31,4%
- 2015 – 27,6%

In 2016 werd een bedrag van € 6.974.064 aan overheidssubsidie ontvangen, terwijl de eigen inkomsten een bedrag van € 1.365.792 beliepen. Dit betekent een eigen inkomstenpercentage van 19,6%, waarmee de eis voor 2016 niet wordt gehaald.

Het feit dat in 2016, door het grote negatieve resultaat in 2015, stevig in de bedrijfsvoering werd ingegrepen, waardoor o.m. een grote zaalproductie sneuvelde is mede debet aan het niet halen van de eis.

Voor de kunstenplanperiode 2013-2016 is het gemiddeld behaalde eigen inkomstenpercentage 25,9%.

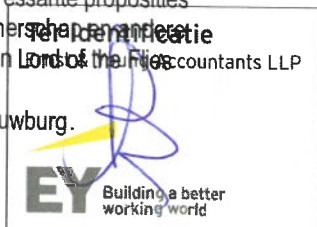
Cultureel ondernemerschap

Het Nationale Toneel heeft zijn ambitieniveau verhoogd en daar hoort ook bij dat we streven naar een gezond verdienmodel. Daarbij richten we ons op drie domeinen: de overheid, de markt en als derde sponsoring en development.

Subsidies van de verschillende overheden zijn ook in 2016 de basis geweest voor onze exploitatie. Zij maken het mogelijk dat we artistiek hoogwaardige, vernieuwende en grote producties kunnen laten zien.

Eind 2012 zijn de Koninklijke Schouwburg en het Nationale Toneel gestart met een gezamenlijke afdeling voor fondsenwerving (Development) en Fonds KSJNT, een unieke samenwerking in deze sector. In 2016 hebben we doorgebouwd aan de verdere ontwikkeling van fondsenwervingsactiviteiten en relatiebeheer met begunstigers. We weten onze begunstigers voor langere tijd te binden en hebben interessante propositie voor nieuwe relaties. We richten ons op particulier mecenaat, bedrijfssponsoring, partnerschap en andere externe middelen. Daarmee zijn projecten ondersteund zoals De Laatste Getuigen en Lord of the Flies (première in 2017).

Het Fonds KSJNT is een zogenoemde bestuurlijke verbinding van de Koninklijke Schouwburg.

Gegevens Fonds KSJNT ultimo 2016

Statutaire vestigingsplaats	Den Haag
Oprichtingsdatum	20 augustus 2012
Eigen vermogen (onbestemd) ultimo 2016	€ 112.000
Kapitaalbreng Stichting het Nationale Toneel	€ 0
Omzet 2016	€ 210.000
Resultaat 2016	€ 34.000
Langlopende lening van Stichting het Nationale Toneel	€ 0
Aantal personeelsleden in dienst	0
Wijze van consolidatie	Niet van toepassing

Risicobeheersing

Risicobeheersing is een belangrijk onderdeel van een goede bedrijfsvoering en onderdeel van de werkzaamheden van de directie. Aan de hand van een periodieke risicoanalyse wordt dit thema besproken tussen de RvT (audit commissie) en het bestuur inclusief te nemen maatregelen bij tegenvallende inkomsten. In 2016 is scherp gestuurd op de risicobeheersing

Prestatie-eisen

Het Ministerie van OCW heeft de prestatie-eisen vastgesteld op gemiddeld 5 grote zaalproducties en gemiddeld 89.000 bezoekers per jaar.

De Gemeente Den Haag heeft de prestatie-eisen voor 2016 vastgesteld op 8 nieuwe producties inclusief drie coproducties (waarvan vier voor de grote zaal, drie voor de vlakke vloer zaal en één op locatie) met circa 300 voorstellingen voor circa 78.000 bezoekers (waarvan circa 125 voorstellingen in Den Haag voor circa 34.000 bezoekers).

In 2016 speelde het Nationale Toneel 293 voorstellingen verdeeld over 12 producties waarvan 5 coproducties. De 7 reguliere producties betroffen 5 grote zaal en 2 vlakke vloer producties. In totaal trokken deze producties 57.024 bezoekers. In Den Haag werden 133 voorstellingen gespeeld met 28.964 bezoekers. Helaas, hebben een aantal van de producties van het Nationale Toneel minder dan de geraamde bezettingscijfers en bezoekersaantallen gehaald.

Naast de voorstellingen zijn er nog de overige activiteiten. Zo worden bij veel producties inleidingen verzorgd en zijn er workshops en theaterlessen georganiseerd. Onder de noemer Babel heeft er rond een aantal voorstellingen randprogrammering plaatsgevonden. Het betrof hier in totaal 130 activiteiten met in totaal 5.341 bezoekers.

Dit betekent dat er in totaal 423 voorstellingen/activiteiten waren met een publieksbereik van 62.365

Het feit dat dit aantal bezoekers zo laag ligt is mede het gevolg van het schrappen van een grote zaalvoorstelling als gevolg van het ingrijpen in de bedrijfsvoering n.a.v. het resultaat 2015.

NTjong

Het Ministerie van OCW had de prestatie-eisen vastgesteld op gemiddeld 32.000 bezoekers waarvan 13.250 scholieren, 6.375 scholieren PO en 6.875 scholieren VO. In 2015 is door NTjong aangegeven dat gezien de opbouwfase waarin het het gezelschap verkeerd dit gemiddeld aantal bezoekers niet haalbaar zal zijn. Bij brief van 3 maart 2016, ref. 860004 heeft het Ministerie haar beschikking van 18 september 2012, kenmerk 437666 inzake de prestaties als volgt gewijzigd. Het jaarlijkse bezoekersaantal wordt verlaagd naar 15.000 per jaar, waarvan het gemiddeld aantal bezoekende scholieren per jaar wordt vastgesteld op 5.944 bezoekers waarvan 565 VO-scholieren en 5.379 PO-scholieren.

De Gemeente Den Haag heeft de prestatie-eisen voor 2016 vastgesteld op acht producties inclusief twee nieuwe, waarvan één voor de grote zaal, vier voor de vlakke vloer zaal en drie voor scholen, met ongeveer 100 vrije voorstellingen (waarvan 38 in Den Haag voor circa 2.750 bezoekers) en circa 145 schoolvoorstellingen in Den Haag voor circa 6.000 leerlingen van het primair onderwijs en circa 10 schoolvoorstellingen voor circa 1.000 leerlingen van het voortgezet onderwijs.

In 2016 werden er in totaal 318 voorstellingen gespeeld, met in totaal 26.368 bezoekers. In totaal zijn er 136 vrije voorstellingen gespeeld, waarvan 46 in Den Haag en 182 schoolvoorstellingen waarvan 143 in Den Haag. De schoolvoorstellingen werden met name op de scholen gespeeld, waar per voorstelling de capaciteit maximaal 20 of 30 kinderen was.

Daarnaast werden er door NTjong onder meer workshops en toneelatelier gegeven zowel op scholen als in het theater. In totaal kwamen er 10.085 deelnemers/bezoekers verdeeld over 103 van deze activiteiten. Met totaal 36.453 bezoekers heeft NTjong een mooie groei laten zien.

Een schematisch overzicht van bovenstaande cijfers is terug te vinden op pagina 16 van dit verslag

Kunstenplanperiode 2013-2016

Voor een totaaloverzicht van producties, voorstellingen en bezoekers, zie het overzicht op de volgende pagina.

Het Nationale Toneel en NTJong kenden in deze periode maar liefst 3.057 voorstellingen en activiteiten, gemiddeld 765 per jaar ofwel meer dan 2 voorstellingen/activiteiten op iedere dag van het jaar.

Het totaal aantal bezoekers was 419.589, gemiddeld bijna 105.000 per jaar. Waarmee net aan de eisen van het Ministerie van OCW wordt voldaan.

	2013-2016	
	aantal activiteiten	aantal bezoeken
NATIONALE TONEEL		
1. Producties		
- nieuwe producties	35	
- reprises	16	
2. Voorstellingen		
- in de standplaats	407	101.616
- in de rest van Nederland	722	168.351
- in het buitenland	87	23.242
3. Schoolvoorstellingen		
- in de standplaats	0	0
- in de regio	0	0
- in de rest van Nederland	0	0
- in het buitenland	0	0
4. Overige activiteiten		
- educatieve activiteiten	596	27.993
sub Nationale Toneel	1.812	321.202

NTJONG		
1. Producties		
- nieuwe producties	16	
- reprises	14	
2. Voorstellingen		
- in de standplaats	149	11.878
- in de rest van Nederland	228	27.849
- in het buitenland	43	5.787
3. Schoolvoorstellingen		
- in de standplaats	363	16.450
- in de rest van Nederland	57	7.223
- in het buitenland	22	3.148
4. Overige activiteiten		
- educatieve activiteiten	383	26.052
sub NTjong	1.245	98.387

NT TOTAAL	3.057	419.589
-----------	-------	---------

Publieksopbouw en onderzoek

Het kernpubliek in Den Haag bestaat uit een stabiele groep theaterliefhebbers. Met de Koninklijke Schouwburg en Theater aan het Spui werd een verkennend marktonderzoek uitgevoerd, met als resultaat een publiekssegmentatie waar alle drie de instellingen mee aan de slag gaan. Er zijn een aantal potentiële

doelgroepen aangewezen, waar we ons in het bijzonder op zullen richten in onze communicatie. De omnivoren (voor wie de locatie van een cultureel evenement niet leidend is voor een bezoek), gezinnen, jongeren en kinderen, *young professionals* en de Haagse creatieve industrie. Ook met een aantal kerntheaters in het land is onderzoek gedaan naar hun publiekssegmentatie en het profiel van het Nationale Toneel in hun theater. Dat is de basis voor verfijning van de publieksbenadering.

De overstap naar een bezoek aan onze voorstellingen in Theater aan het Spui spreekt vooral een nieuw publiek aan.

Cultural governance en culturele diversiteit

Het bestuur werd in 2014 omgevormd tot een Raad van Toezicht. In dat kader zijn ook de statuten en het (bestuurs)reglement aangepast. In het kader van de risicobeheersing en de toepassing daarvan is een audit-commissie ingesteld bestaande uit twee leden van het bestuur. Uiteraard zijn daarbij de 9 principes uit de Governance Code gehanteerd.

Tevens is besloten om de code culturele diversiteit en 'lerend vermogen' wat daarin wordt benoemd ook als richtlijn te hanteren voor het Nationale Toneel waar het gaat om het bevorderen van de diversiteit in de organisatie, het acteurs-ensemble. Dat is terug te zien in o.a. de rolbezetting van onze toneelstukken. Het sluit aan bij het beeld dat op dit moment veel jong talent met een diverse achtergrond afstudeert van de vakopleidingen.

Versterken financiële situatie

Het jaar 2015 is afgesloten met een negatief resultaat. Weliswaar kon dit worden opgevangen uit de reserves van de organisatie, maar besloten is een aantal maatregelen in gang te zetten die moesten leiden tot een positief resultaat in 2016 van tenminste €275.000. Daarvan zou een deel worden ingezet voor de eenmalige kosten verbonden aan de fusie (zie hierna) en een ander deel zou toegevoegd worden aan de reserves.

De directie heeft de opdracht gekregen om een Verbeterplan op te stellen. Dat bestond uit drie onderdelen:

- Personele en financiële maatregelen
- Vergroten verdienvermogen
- Versterken van de financiële functie van de organisatie

Vanuit de RvT is scherp toegezien op de uitvoering van dit plan en de rapportage over de voortgang (risicobeheersing), ook de subsidiegevers zijn geïnformeerd over dit Verbeterplan en uitvoering daarvan. Bij de uitvoering van de maatregelen zijn ook de fusiepartners intensief betrokken geweest. De soms ingrijpende maatregelen hebben effect gehad, het Nationale Toneel sluit 2016 af met een positief resultaat van € 344.641 voor fusiekosten, ruim boven de geformuleerde taakstelling.

Fusie Nationale Toneel, Koninklijke Schouwburg en Theater aan het Spui

In augustus 2015 is, op basis van de resultaten van extern onderzoek door LA Group, een voorgenomen fusiebesluit genomen door de Raden van Toezicht en het bestuur van de fusiepartners. In de overtuiging dat er samen een krachtig en toekomstbestendig theaterbedrijf gevormd kan worden, dat toneel en het gesproken woord midden in de maatschappij plaatst, door beter in te spelen op het veranderende culturele landschap en de veranderende behoefte van het publiek.

Sinds september 2015 hebben de directeuren van de drie organisaties samen met een (externe) procesbegeleider, onder verantwoordelijkheid van een tijdelijke Raad van Toezicht en in regelmatig overleg met de Ondernemingsraden gewerkt aan de voorbereiding en realisatie van de fusie tot Het Nationale Theater.

Daarnaast zijn er voor de beleidsperiode 2017-2020 gezamenlijke subsidieaanvragen ingediend bij de Gemeente Den Haag en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In 2016 hebben de subsidienten besloten om de aanvragen (nagenoeg) volledig te honoreren in de overtuiging dat met het tot stand komen van het Nationale Theater een voor culturele sector belangrijke nieuwe ontwikkeling in gang zal worden gezet. Als eerste in Nederland worden productie, programmering en presentatie bij het Nationale Theater in één hand gelegd.

Per 1 januari 2017 is de fusie materieel en juridisch een feit. De nieuwe organisatie is ingericht en medewerkers zijn herplaatst (zonder gedwongen ontslagen). Daarmee zijn de voorwaarden geschapen om

de nieuwe ambities waar te maken en is ook de opheffing van de Stichting Het Nationale Toneel een feit. Sinds haar oprichting in 1988 heeft het Nationale Toneel als een van de belangrijkste gezelschappen van Nederland toptoneel laten zien in Den Haag en in Nederland. De scheidende Raad van Toezicht is trots dat zij daar sturing aan heeft kunnen geven en is er van overtuigd dat de komst van Het Nationale Theater geen einde, maar vooral een nieuw begin is.

Raad van Toezicht

In 2016 hebben geen wijzigingen in de Raad van Toezicht plaatsgevonden. Door het voorgenomen fusiebesluit zijn de data van aftreden voor elk van de leden vastgesteld op 31 december 2016. De samenstelling is per ultimo 2016 als volgt:

Naam	Functie:	Datum van aftreden
Mevrouw Drs. M.M. van Zuijlen	voorzitter	31 december 2016
Mevrouw Drs. L.E.J. Engering-Aarts	penningmeester	31 december 2016
Mevrouw Mr. D. Regts	secretaris	31 december 2016
De heer Ir.Drs. J. van der Veer		31 december 2016
De heer Mr. S. Harchaoui		31 december 2016
De heer Mr. R.W.J. Groenink		31 december 2016

Voor de nevenfuncties per lid van de Raad van Toezicht wordt verwezen naar haar verslag.

Bestuur

Het bestuur van het Nationale Toneel bestond ultimo 2016 uit:

Naam	Functie:
Drs. Walter Ligthart	Zakelijk directeur
Theu Boermans	Artistiek directeur

Educatie

In 2016 ontwikkelden de educatiemedewerkers van het Nationale Toneel en NTjong een scala aan activiteiten die de kijkervaring en beleving van ons publiek verrijken. Het zelf ervaren (*spelen*), nadenken (*filosoferen*) en vormgeven (*maken*) staan daarbij centraal. We bereiken leerlingen en leraren/docenten van basis-, voortgezet, hoger en wetenschappelijk onderwijs. Daarnaast richten wij ons op jong en volwassen publiek, dat in de vrije tijd geïnteresseerd is in toneel en theater, en mensen die niet vanzelfsprekend met kunst in aanraking komen. Wij werken met verschillende instapniveaus: van de eerste kennismaking met theater van jong publiek tot volwassenenprogramma's voor de meer geoefende kijker.

Bereik

De afdeling educatie van NT en NTjong bereikte ruim 17.000 bezoekers (waarvan 10.000 jongeren). We vergrootten ons aanbod en netwerk, onder meer met een aantal museale instellingen. Tevens intensiveerden wij onze samenwerking met onze partners in de stad.

Theaterdocenten

Theaterdocenten begeleiden voorstellingen met nagesprekken en randprogrammering, en geven toneelateliers en workshops. NTjong werkt met een team van 'vaste' freelancers, die de visie van het gezelschap goed kennen en in die geest werken. Zij komen regelmatig bij elkaar om doorlopend in gesprek te blijven. NTjong zoekt naar de juiste verantwoordelijkheden en ontwikkelingen voor elke theaterdocent. Het team is een mix van beginnende en gevorderde theaterdocenten, bij voorkeur of geworteld in Den Haag. Gezocht wordt nog naar mannen en theaterdocenten met een andere culturele achtergrond.

Toneelateliers voor kinderen en volwassenen

De Toneelateliers zijn een gezamenlijk project van de educatiemedewerkers van NT en NTjong. In een Toneelatelier ligt de nadruk op het maakproces: hoe word je vormgever van je eigen ideeën? Met de ateliers willen we aansluiten op onze eigen beroepspraktijk van scheppend kunstenaar. In het atelier gaat het erom dat deelnemers werken op een manier die ze vooraf niet hadden bedacht of kenden. Ze spelen geen rol, maar laten zien wie ze zijn en hoe ze over dingen denken. Voor kinderen werden Toneelateliers georganiseerd in Theater Dakota en de Koninklijke Schouwburg. Dat waren Toneelateliers van één dag, maar ook twee meerdaagse ateliers in de herfst- en voorjaarsvakantie. Ieder atelier werd afgesloten met een korte presentatie voor ouders.

Kosten Educatie

De werkelijke uitgaven voor educatie waren in 2016:

Loonkosten (2,3 fte) – € 170.419

Inleen docenten – € 11.250

Stagiaires – € 2.439

Algemene kosten – € 41.321

Totaal - € 225.429

De opbrengsten waren € 18.199

Samenwerkingsverbanden

Rabarber, de Theaterschool van Den Haag

Onze samenwerking met Rabarber loopt vloeiend en is waardevol. Zo was Rabarber een onderdeel van het Prinsjesdagproject en hebben we een kennismakings- en inspiratiemiddag georganiseerd met theaterdocenten van beide organisaties. Ook werd samengewerkt rond de productie *Mona*.

Cultuurschakel

De samenwerking met de Cultuurschakel loopt naar wens. We zijn nog steeds inhoudelijk partner en spreken over de regelingen rondom het aanbieden van schoolvoorstellingen. Ook zijn we aanjager van het onderwerp 'filosoferen met kinderen' binnen de verschillende afdelingen van de Cultuurschakel.

Talentontwikkeling

Nationale Toneel: regisseur en acteurs

Casper Vandeputte volgt in de periode 2013-2016 een vierjarig traject voor de ontwikkeling van jong regietalent richting de grote zaal, waarin hij twee producties per seizoen maakt. In 2016 schreef en regisseerde hij *Fit to fly*. De indrukwekkende solovoortelling die werd gespeeld door Vincent Linthorst. Vier acteurs volgen een traject voor jong acteertalent (Sallie Harmsen, Hannah Hoekstra, Reinout Scholten van Aschat en Joris Smit). Zij waren allen te zien in de producties van de drie huisregisseurs. Reinout Scholten van Aschat koos ervoor het Nationale Toneel eind seizoen 14/15 te verlaten om meer ruimte te hebben voor eigen projecten, zowel in het theater (bij Orkater /Lars Doberman) als films. Zijn plek in het ensemble wordt ingevuld door Bram Suijker, die eerder stage liep bij het Nationale Toneel in Het stenen bruidsbed.

NTjong

NTjong onderhoudt nauwe banden met de toneelscholen Utrecht en Arnhem. Ieder jaar nemen we een aantal stagiaires aan en we onderzoeken ook andere samenwerkingsvormen. In 2016 werd samengewerkt rond het puber drama "In mijn hoofd ben ik een dun meisje".

Studenten: workshops, stages en presentaties

Stages

In 2016 verstrekten het Nationale Toneel en NTjong ruim 51 stagecontracten, waarvan 15 aan studenten spel, regie, dramaturgie en vormgeving en 10 studenten educatie. De overige stagiaires werkten op de afdelingen marketing, development en productie, bij de ateliers voor kostuums en kap en grime, en bij de techniekafdeling.

Halfweg

Tijdens het programma Halfweg presenteren regiestudenten hun etudes in het NT Gebouw aan het Haagse publiek. Sinds seizoen 2015-2016 presenteert het Nationale Toneel werk van de drie toneelscholen (Amsterdam, Maastricht en Arnhem). In 2016 beleefde Halfweg twee edities. In de zaal zaten zowel reguliere bezoekers als collega's uit het veld. Voor jonge regisseurs en acteurs kan *Halfweg* door deze 'exposure' een belangrijke introductie in het toekomstige werkveld betekenen.

Workshops voor jonge acteurs en regisseurs

In augustus 2016 ontving het Nationale Toneel in het NT Gebouw de vierdejaars studenten van de acteursopleiding van de Toneelacademie Maastricht en de derdejaars regiestudenten van de Theaterschool Amsterdam voor een intensieve workshopweek.

Toneelschrijvers

Ook dit jaar gaf NTjong (jonge) schrijvers een kans om zich verder te ontwikkelen, Griet Op de Beeck schreef exclusief voor NTjong Mona, gebaseerd op haar roman Kom hier dat ik u kus, en Frederique Hofman die onder andere schreef voor *Urban Stories*. Daarnaast zoekt NTjong actief naar nieuw schrijftalent, onder meer bij schrijverscollectieven De Kosmonaut en De Tekstmederij en de HKU opleiding Writing for Performance. We ontvingen studenten van de opleiding Writing for Performance van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht voor een workshop.

Talentontwikkeling educatie

Kunst- en cultuureducatie nemen een steeds prominenter plek in binnen landelijke en gemeentelijke beleidslijnen. Het Nationale Toneel/NTjong wil een talentontwikkelingsplek voor educatiemedewerkers worden, om zo een bijdrage te leveren aan de verdere professionalisering en ontwikkeling van kunsteducatoren. Aangezien wij educatieaanbod ontwikkelen voor jongeren en volwassenen, is Den Haag voor studenten en net afgestudeerden een inspirerende plek. Tegelijkertijd biedt hun frisse inbreng een stimulans om onze eigen theatereducatie-activiteiten te blijven ontwikkelen, zowel artistiek, productioneel als zakelijk.

Babel

Babel is het journalistieke programma van het Nationale Toneel. Het slaat de brug tussen voorstellingen en de samenleving en bouwt tegelijkertijd aan de samenwerking met 'de stad': de culturele instellingen, maar ook politiek en bestuur. Daarbij staat de actualiteit steeds centraal en vormen de evenementen een toevoeging op de kernactiviteit van het gezelschap.

Ontwikkeling

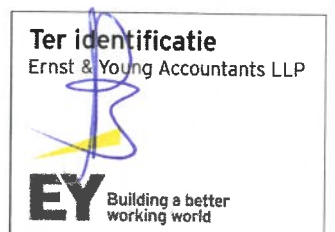
In het derde seizoen van Babel lag de nadruk op verder door ontwikkelen van twee succesvolle programmalijnen de steeds populairder wordende talkshows bij de voorstellingen en de ontmoetingen tussen lokale politiek en cultuur.

De ontmoetingen tussen politiek en cultuur worden vanwege een breed draagvlak 'geadopteerd' door het Directieoverleg Podiumkunsten. Verder is een samenwerking gestart met o.a. Stroom Den Haag, *The Knight's Move*, om inspirerende internationale sprekers naar Den Haag te halen.

Activiteiten en resultaten

De 28 Babelactiviteiten in 2016 trokken circa 1.259 bezoekers.

1b VERSLAGJAAR

1. Vermogenspositie

1.1 Subsidieafrekeningen

Ministerie van OCW

In haar brief 925236 d.d. 23 november 2016 heeft het Ministerie van OCW medegedeeld dat in 2015 een bedrag van € 2.674.426 voor het onderdeel algemeen theater en een bedrag van € 534.483 voor het onderdeel jeugdtheater werd bevoorschot.

Gemeente Den Haag

De gemeente Den Haag ging over tot vaststelling van haar subsidie over 2015, bij brief nr. ABBA/VS/2569 d.d. 10 oktober 2016

1.2 Eigen vermogen

	€
Stand per 31 december 2015	227.079
Bij: saldo uit gewone bedrijfsvoering	184.755
Af: betaalde rente	- 8.254

Het bovenstaande leidt tot een saldo van € 403.580 per 31 december 2016.

De Raad van Toezicht heeft naar aanleiding van de jaarrekening 2015 besloten dat in 2016 er een positief resultaat zou moeten worden geboekt van € 275.000 en in 2017 van € 150.000, waardoor de reserve weer op het benodigde niveau zal zijn. Dit positief resultaat van € 275.000 was vóór fusiekosten. Dit betekent dat er per saldo een bedrag aan de reserve zou moeten worden toegevoegd van € 106.859. Dit bedrag is dus ruim overschreden

2. Algemeen

2.1 Resultaat

Het resultaat uit gewone bedrijfsvoering 2016 komt uit op een bedrag van € 184.755. Voor een specificatie wordt verwezen naar de functionele exploitatierekeningen van het Nationale Toneel en NTjong.

2.2 Prestatieoverzicht

	2016		2015	
	aantal activiteiten	aantal bezoeken	aantal activiteiten	aantal bezoeken
NATIONALE TONEEL				
1. Producties				
- nieuwe producties	9		8	
- reprises	3		7	
2. Voorstellingen				
- in de standplaats	133	28.964	128	27.719
- in de rest van Nederland	156	27.526	192	41.142
- in het buitenland	4	534	16	3.799
3. Schoolvoorstellingen				
- in de standplaats	0	0	0	0
- in de regio	0	0	0	0
- in de rest van Nederland	0	0	0	0
- in het buitenland	0	0	0	0
4. Overige activiteiten				
- educatieve activiteiten	130	5.341	234	7.463
sub Nationale Toneel	423	62.365	570	80.123
NTJONG				
1. Producties				
- nieuwe producties	2		6	
- reprises	7		2	
2. Voorstellingen				
- in de standplaats	46	3.229	34	4.734
- in de rest van Nederland	57	6.381	94	14.188
- in het buitenland	33	5.233	1	130
3. Schoolvoorstellingen				
- in de standplaats	143	5.765	68	2.719
- in de rest van Nederland	18	2.701	25	2.076
- in het buitenland	21	3.059	1	89
4. Overige activiteiten				
- educatieve activiteiten	103	10.085	133	8.559
sub NTjong	421	36.453	356	32.495
NT TOTAAL	844	98.818	926	112.618

2.3 Producties

Het Nationale Toneel

In 2016 werden in 12 producties 293 voorstellingen gespeeld. De drie reprises betrof de producties Liefhebben, Midzomernachtdroom en Olie.

Daarnaast waren er 9 nieuwe producties, te weten De Revisor, De Zender (een coproductie met Toneelhuis producties), Little Foxes, Fit to Fly, Het verhaal van Hester (een coproductie met Bureau Barel), IJs en Vis (een coproductie met Firma Mes), Het verzamelde werk van William Shakespeare (ingekort), Stemmen (een coproductie met NUT) en Race.

Nijong

In 2016 werden in 9 producties 318 voorstellingen gespeeld.

De producties: Klein Mannetje, Lucy ♥ Ringo ★, Don Quichot denkt na!, Peer (een coproductie met Laika), Zebra,Zebra en Klaas werden hernomen. Het Schaap Veronica ging eind 2015 in première en speelde in 2016 door.

Daarnaast waren er 2 nieuwe producties te weten In mijn hoofd ben ik een dun meisje én Mona.

Prijzen en nominaties

- Joris Smit werd genomineerd voor de **Louis d'Or**, de prijs voor indrukwekkende dragende mannenrol, voor zijn rol van Sander de Heer in De Revisor.
- Mark Rietman werd genomineerd voor de **Arlecchino**, de prijs voor de indrukwekkende bijdragende mannenrol, voor zijn vertolking van Osman in De Revisor.
- Anne Raadsveld werd genomineerd voor de **Colombina**, de prijs voor de indrukwekkende bijdragende vrouwenrol, voor haar rol van Hilde in Solness.
- Willemijn Zevenhuijzen werd genomineerd voor de **VSCD Mimeprijs** voor haar rollen in Het Schaap Veronica en In mijn hoofd ben ik een dun meisje.
- De Guido de Moorprijs 2016 ging naar Joris Smit voor zijn rol van Sander de Heer in *De Revisor*.
- In mijn hoofd ben ik een dun meisje won een Zilveren Krekel en kreeg een nominatie voor de meest indrukwekkende jeugdtheaterproductie 2016 en werd geselecteerd voor het Nederlands Theater festival Jong.
- De Revisor werd geselecteerd voor het Nederlands Theater festival.

Bestuursverklaring

Het bestuur van de Stichting het Nationale Theater te Den Haag verstrekt deze bestuursverklaring bij de subsidieverantwoording over de periode 01-01-2016 tot en met 31-12-2016 met betrekking tot de gemeentelijke subsidie betreffende de stichting het Nationale Toneel, toegekend bij brief van 28 december 2015 , kenmerk ABBA/VL/3048

Het bestuur erkent de verantwoordelijkheid voor de juistheid van de subsidieverantwoording overeenkomstig de HKS/UVS en de subsidieverplichtingen zoals opgenomen in de subsidiebeschikking met kenmerk ABBA/4039244/EC-1320. Het bestuur verklaart de subsidieverantwoording conform deze vereisten te hebben opgemaakt. Het bestuur verklaart dat de in de subsidieverantwoording opgenomen bestede subsidie van de Gemeente Den Haag rechtmatig is besteed, dat wil zeggen voor het doel waarvoor zij blijkens de subsidiebeschikking is verstrekt en in overeenstemming met de begroting en de HKS/UVS. Het bestuur verklaart dat alle ontvangen baten voor de activiteiten volledig zijn verantwoord in de subsidieverantwoording.

Het bestuur verklaart stellig en zonder enig voorbehoud te hebben voldaan aan de verplichting genoemd in artikel 10, lid 7 van de Haagse Kaderverordening Subsidieverstrekking om de inkomensgrens genoemd in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector als bezoldigingsmaximum in acht te nemen.

Den Haag, 28 maart 2017

Walter Ligthart
Voorzitter van de directie van het Nationale Theater

Simon van Driel
Zakelijk directeur van het Nationale Theater

2. VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT

Bestuur en governance

Het Nationale Toneel realiseert waarden op cultureel, economisch en maatschappelijk gebied. Om haar doelstellingen te kunnen realiseren is een professioneel bestuur en toezicht gewenst. De Raad van Toezicht van het Nationale Toneel geeft invulling aan die toezichthoudende rol en laat zich bij haar rol leiden door het belang van de organisatie en haar rol in de maatschappij. Zij doet dat op een actieve manier, denkt mee over de doelen van de organisatie en de strategische vraagstukken die de organisatie tegenkomt. Dat doet zij gebruikmakend van de specifieke deskundigheid van de bestuursleden en uitgaande van een zorgvuldige scheiding van de rollen: de uitvoering van het beleid ligt in handen van de directie.

Raad van Toezicht

In 2016 hebben geen wijzigingen in de Raad van Toezicht plaatsgevonden. Door het voorgenomen fusiebesluit zijn de data van aftreden voor elk van de leden vastgesteld op 31 december 2016. De samenstelling is per ultimo 2016 als volgt:

Naam	Functie:	Datum van aftreden
Mevrouw Drs. M.M. van Zuijlen	voorzitter	31 december 2016
Mevrouw Drs. L.E.J. Engering-Aarts	penningmeester	31 december 2016
Mevrouw Mr. D. Regts	secretaris	31 december 2016
De heer Ir.Drs. J. van der Veer		31 december 2016
De heer Mr. S. Harchaoui		31 december 2016
De heer Mr. R.W.J. Groenink		31 december 2016

De Raad van Toezicht kwam in 2016 viermaal bijeen. In principe komt de Raad van Toezicht voltallig bijeen, maar vanwege externe omstandigheden is dat niet altijd het geval geweest, het opkomstpercentage was 75%.

Nevenfuncties

Hieronder worden nevenfuncties per lid van de Raad van Toezicht benoemd:

Mevrouw Drs. M.M. van Zuijlen
Voorzitter Raad van Toezicht Den Haag Marketing
Lid Raad van Commissarissen Holland Casino
Lid Begeleidingscommissie STIVA

Mevrouw Drs. L.E.J. Engering-Aarts
Voorzitter Raad van Toezicht VO Haaglanden
Vicevoorzitter van de Raad van Commissarissen van de Wassenaarsche Bouwstichting
Voorzitter van de Stichting Ballet van Leth
Lid van het Bestuur van het Pr. Bernhard Cultuurfonds , afd. Zuid Holland , (tot 1-4-2016)

Mevrouw Mr. D. Regts
Bestuurslid Stichting Vrienden van Escher en het Paleis
Lid van de ballotagecommissie Littéraire Sociëteit De Witte in Den Haag
Bestuurslid Stichting Vrienden de Paleiswinkel
Lid ballotagecommissie Sociëteit De Witte

De heer Ir.Drs. J. van der Veer
Voorzitter Raad van Commissarissen Philips
Voorzitter Raad van Commissarissen ING
Lid Raad van Commissarissen Het Concertgebouw
Voorzitter Raad van Toezicht Platform Bèta-techniek
Lid Raad van Toezicht Openlucht Museum
Vice chairman Global Agenda Council The Future of Oil and Gas van het World Economic Forum
Voorzitter Adviesraad Rotterdam Climate Initiative
Voorzitter Raad van Toezicht Technische Universiteit Delft
Lid Raad van Commissarissen Boskalis

Lid RvC Statoil – Noorwegen

De heer Mr. S. Harchaoui
Lid Raad van Advies Nederland Cares
Voorzitter Najib Foundation

De heer Mr. R.W.J. Groenink
Lid Raad van Commissarissen van SHV holding NV, lid van het Audit comité
Voorzitter van het Bestuur van de Stichting Prioriteit Aalberts Industries
Voorzitter van de Raad van Commissarissen van EWT, Amersfoort
Lid Raad van Commissarissen van Oranje-Nassau Energie B.V.
Voorzitter van de Raad van Commissarissen van het ANP
Chairman of the Board of bluemerang Plc

Werkwijze Raad van Toezicht

Omvorming Raad van Toezicht

de Raad van Toezicht heeft gekozen voor een actieve opstelling en een duidelijke afbakening van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de Raad van Toezicht en de directie – bestuurders. Er is een degelijk corporate governance systeem opgezet met een transparante verslaglegging.

Er is een remuneratiecommissie ingesteld bestaande uit mevrouw Van Zuijlen en de heer Van der Veer, die o.a functioneringsgesprekken heeft gevoerd met de bestuurders en ook in andere personele kwesties intensief werd betrokken.

Tevens werd er een audit commissie ingesteld bestaande uit mevrouw Engering-Aarts en de heer Groenink, zij werken volgens een vastgesteld charter en zijn in 2016 viermaal bijeen geweest. Zij zijn ook intensief betrokken geweest bij het opstellen van het Verbeterplan en het toezien op de voortgang daarvan.

In het najaar 2015 is in het kader van het fusietraject een tijdelijke Raad van Toezicht samengesteld bestaande uit leden van de Raden van Toezicht en bestuur van de drie fusie partners. Mevrouw van Zuijlen en de heer Harchaoui zijn vanuit de RvT van het Nationale Toneel daar lid van geweest. De heer Harchaoui was lid van de audit commissie van de tijdelijke RvT. Zij zijn beiden per 1 januari lid geworden van de RvT van het Nationale Theater

Code culturele diversiteit

De RvT hanteert de code culturele diversiteit te hanteren. Het 'lerend vermogen' dat daarin wordt benoemd is ook richtlijn voor het Nationale Toneel waar het gaat om het bevorderen van de diversiteit in de organisatie, het acteurs-ensemble en de rolbezetting van onze toneelstukken. In de meeste van onze producties zijn belangrijke rollen vervuld door talent met een diverse afkomst. Het sluit aan bij het beeld dat op dit moment veel jong talent met een diverse achtergrond afstudeert van de vakopleidingen. Bij het samenstellen van het nieuwe ensemble is daar dan ook rekening mee gehouden. Zo hebben de acteurs Romana Vrede, Saman Amini en Werner Kolf een migratieachtergrond en dat zelfde geldt voor Daria Bucvic en Sadettin Kirmiziyüz. De voorstellingen van het Nationale Toneel zijn voor een breed en divers publiek toegankelijk. Tegelijkertijd constateren we ook dat we nog meer publiek van niet-westerse afkomst willen aantrekken en deze lijn zetten we door.

Onderwerpen besproken door de Raad van Toezicht

Sponsoring en development

Het verkrijgen van extra inkomsten is een belangrijk thema dat het Nationale Toneel samen met de Koninklijke Schouwburg oppakt. De Raad van Toezicht speelt een actieve rol bij het opbouwen van een duurzame sponsoring-portefeuille, o.a. door het inzetten van de netwerken van de leden. Leden van de Raad van Toezicht zetten zich actief in voor het Fonds KSNT, hun persoonlijke betrokkenheid is van groot belang voor het werven van nieuwe begunstigers.

In september 2016 vond er een wervingsbijeenkomst plaats ten huize RvT-lid Det Regts. Daar naast is Sadik Harchaoui namens het Nationale Toneel commissaris van de Stichting Fonds KSNT.

Fusie en Kunstenplannen

Uiteraard is de voortgang van de fusie is een steeds terugkerend thema geweest in de Raad van Toezicht vergaderingen. De Raad van Toezicht heeft daarin de bestuurlijk (eind)verantwoordelijkheid maar was ook een belangrijk klankbord geweest voor de directie. Tevens hebben zij gesprekken gevoerd met de OR en medewerkers om met hen te praten over nut en noodzaak van een volgende stap.

De (inhoudelijke) basis voor de fusie vormen de Kunstenplan-aanvragen voor de gemeente Den Haag en het Ministerie van OCW. De RvT is regelmatig in haar bestuurlijke rol betrokken geweest bij het opstellen en het goedkeuren daarvan.

Risicobeheersing

Naar aanleiding van het negatief resultaat in 2015, dat weliswaar kon worden opgevangen uit de reserves van de organisatie, is besloten om een aantal maatregelen in gang te zetten die moesten leiden tot een positief resultaat in 2016 van tenminste €275.000. Daarvan zou een deel worden ingezet voor de eenmalige kosten verbonden aan de fusie (zie hierna) en een ander deel zou toegevoegd worden aan de reserves.

De directie heeft de opdracht gekregen om een Verbeterplan op te stellen. Dat bestond uit drie onderdelen:

- Personele en financiële maatregelen
- Vergroten verdienvermogen
- Versterken van de financiële functie van de organisatie

Vanuit de RvT is scherp toegezien op de uitvoering van dit plan en de rapportage over de voortgang (risicobeheersing), ook de subsidiegevers zijn geïnformeerd over dit Verbeterplan en uitvoering daarvan. Bij de uitvoering van de maatregelen zijn ook de fusiepartners intensief betrokken geweest.

De soms ingrijpende maatregelen hebben effect gehad, het Nationale Toneel sluit 2016 af met een positief resultaat van € 344.641 voor fusiekosten, ruim boven de geformuleerde taakstelling.

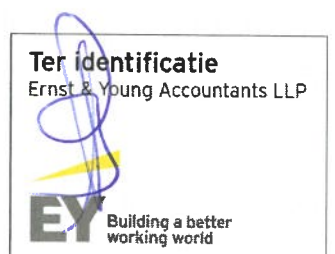
Deze taakstelling was € 275.000 voor fusiekosten. De fusiekosten waren € 168.141.

Succession planning

Vanaf 2015 heeft de RvT aandacht voor de succession planning in het artistieke domein. Johan Doesburg is als vaste regisseur per september 2015 teruggetreden. Eric de Vroedt, een van de grote talenten van zijn generatie is per september 2016 als artistiek leider aangetreden. Vanaf september 2018 zal hij Theu Boermans opvolgen als artistiek directeur van het Nationale Toneel, die overigens wel als regisseur verbonden blijft aan het Nationale Theater. Tevens zijn Jeroen de Man en Daria Bucvic aangetrokken als jonge regisseurs. Daarmee is een goede basis gelegd voor de toekomst van het Nationale Theater.

Onderwerpen die voorts regelmatig aan de orde zijn gekomen in de Raad van Toezicht zijn de ontwikkeling en groei van NTjong geweest, de positie van het Nationale Toneel in het land (reisgezelschap) en de interne organisatie. De Raad van Toezicht laat zich daarbij ook regelmatig informeren vanuit de organisatie o.a. middels gesprek met de OR, acteurs en door het bezoek van leden aan de gezelschapsvergadering, premières en andere activiteiten van het Nationale Toneel.

3 JAARREKENING

3a BALANS

BALANS PER 31 DECEMBER 2016

ACTIVA

	31-12-2016	31-12-2015
I Immateriële vaste activa	0	0
II Materiële vaste activa	719.987	801.232
Repetitielokaal	0	0
Inventaris	719.987	801.232
III Financiële vaste activa	0	0
Totale Vaste Activa	719.987	801.232
I Voorraden	149.243	220.947
Onderhanden activiteiten	149.243	220.947
II Vorderingen	327.763	565.990
Op debiteuren	108.945	171.084
Overige vorderingen	47.423	53.421
Overlopende activa	171.395	341.486
Subsidieverstrekkers	0	0
III Effecten	0	0
IV Liquide middelen	277.985	111.944
Totale Vlottende Activa	754.991	898.881
TOTALE ACTIVA	1.474.979	1.700.113

PASSIVA

	31-12-2016	31-12-2015
Stichtingskapitaal	45	45
Algemene reserve	333.536	227.034
Bestemmingsfonds OCW 2013-2016	0	0
Bestemmingsfonds Gemeente Den Haag	0	0
Bestemmingsreserve producties	50.000	0
Bestemmingsreserve publiciteit	20.000	0
Totale Eigen vermogen	403.580	227.080
Voorziening groot onderhoud	106.734	132.500
Totale Voorzieningen	106.734	132.500
Investeringssubsidies	0	0
Lening Fonds 1818	210.000	240.000
Totale Langlopende Schulden	210.000	240.000
Subsidieverstrekkers	0	0
Overige schulden en overlopende passiva	754.664	1.100.533
Totale kortlopende schulden	754.664	1.100.533
TOTALE PASSIVA	1.474.979	1.700.113

3b TOELICHTING OP DE BALANS

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

Het Nationale Toneel heeft als rechtsvorm stichting, is statutair gevestigd in Den Haag en is bij de Kamer van Koophandel geregistreerd onder nummer 41160081

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

A Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde verslaggevingsgegevensgrondslagen. Het Nationale Toneel volgt de richtlijn 640 voor organisaties zonder winst oogmerk. Daarbij is de jaarrekening is opgesteld met inachtneming van het Handboek verantwoording Cultuursubsidies instellingen 2013-2016 van het Ministerie van OCW, de Haagse Kaderverordening subsidieverstrekking (HKS) en de Uniforme Richtlijnenbrief OCW verantwoording subsidies 2016.

In de jaarrekening is als grondslag voor waardering en resultaatbepaling de historische uitgaafprijs gehanteerd. De posten in de balans zijn, tenzij anders vermeld, opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

B Grondslagen van waardering

Voor zover niet anders vermeld zijn de posten van de balans opgenomen voor de nominale waarde. Waar nodig is rekening gehouden met een voorziening voor oninbaarheid. Kortlopende vorderingen en schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

Immateriële en Materiële vaste activa

De vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen volgens vaste percentages van de aanschafwaarden. De afschrijvingspercentages zijn vastgesteld op basis van de verwachte economische gebruiksduur. Er wordt afgeschreven in het jaar waarin de investering in gebruik is genomen.

De immateriële en materiële vaste activa worden lineair afschrijvingen. Hierbij gelden de volgende standaardafschrijvingstermijnen:

- Verbouwingen 20 jaar
- Kantoorapparatuur en inventaris 5 jaar
- Technische installaties 5 of 10 jaar
- Videoapparatuur 3 of 5 jaar

Bij aanschaf kan worden afgeweken van bovengenoemde standaardtermijnen op basis van een inschatting van de economische levensduur. Investerings tot een bedrag van € 2.500 worden niet geactiveerd, maar direct als kosten genomen.

C Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en diensten en de kosten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderinggrondslagen.

Financiële instrumenten

Algemeen

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het schatten van de omvang van de risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten.

De primaire financiële instrumenten dienen ter financiering van de operationele activiteiten van de stichting of vloeien direct uit deze activiteiten voort. De stichting kent geen transacties in derivaten. Het beleid van de stichting is om niet te handelen in financiële instrumenten.

De risico's uit hoofde van financiële instrumenten zijn beperkt vanwege het ontbreken van langlopende financiële posities en posities in vreemde valuta. Het beleid is om een laag risicoprofiel na te streven.

Liquide middelen, vorderingen en kortlopende schulden

Gezien de korte looptijd van deze instrumenten benadert de boekwaarde de waarde in het economisch verkeer.

Continuïteitsbeoordeling

Per 1 januari 2017 is de Stichting het Nationale Toneel gefuseerd met de Koninklijke Schouwburg, Theater aan het Spui en het Fonds KSJNT. De vier organisaties zijn opgegaan in de Stichting het Nationale Theater. Deze heeft van zowel de Gemeente Den Haag als het Ministerie van OCW subsidie gekregen voor de kunstplanperiode 2017-2020.

Als vergelijkende cijfers voor de balans is de eindbalans 2015 opgenomen.

ACTIVA

TOTALE VASTE ACTIVA	2016 - € 719.987	2015 - € 801.232
I Immateriële vaste activa	2016 - € 0	2015 - € 0
II Materiële vaste activa	2016 - € 719.987	2015 - € 801.232

	verbouwingen	installaties	video	inventaris	totaal 2016	totaal 2015
<i>1 januari</i>						
Aanschafwaarde	613.823	277.593	56.902	78.276	1.026.594	662.279
Cum. Afschrijvingen	53.447	128.235	12.831	30.848	225.362	138.687
Boekwaarde	560.376	149.357	44.071	47.428	801.232	523.592
Investeringen	0	6.192	0	0	6.192	364.315
Desinvesteringen	0	0	0	0	0	0
Inhaalafschrijvingen	0	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	41.053	22.752	11.195	12.438	87.437	86.675
	-41.053	-16.560	-11.195	-12.438	-81.245	277.640
<i>31 december</i>						
Aanschafwaarde	613.823	283.785	56.902	78.276	1.032.786	1.026.594
Cum. Afschrijvingen	94.500	150.987	24.026	43.286	312.799	225.362
Boekwaarde	519.323	132.798	32.876	34.990	719.987	801.232

In 2016 hebben twee kleine vervangingsinvesteringen plaatsgevonden tot een totaal waarde van € 6.192.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

Verbouw Kerkstraat: 5%

Kantoorapparatuur/inventaris: 20%

Technische Installaties: 10% of 20%, naar gelang de installatie.

Video-apparatuur, m.i.v. de aanschaffing in 2015, gezien de levensduur, 20%. In het verleden aan geschafte apparatuur werd in drie jaar afgeschreven.

De verzekerde waarde van de duurzame inventaris bedraagt medio 2016 circa € 755.000.

III Financiële vaste activa

2016 - € 0

2015- € 0

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better
working world

TOTALE VLOTTENDE ACTIVA	2016 - € 754.991	2015 - € 898.881
--------------------------------	-------------------------	-------------------------

De hieronder opgenomen vlottende activa hebben een looptijd <365 dagen.

I Voorraden	2016 - € 149.243	2015 - € 220.947
--------------------	-------------------------	-------------------------

Onderhanden activiteiten

Dit betreft de kosten die in het verslagjaar werden gemaakt voor de producties die eerst in het volgend boekjaar in première gaan, evenals een gedeelte van de productiekosten van de producties Race die in het volgende boekjaar wordt doorgespeeld en Klaas die in 2017 wordt hernomen.

II Vorderingen	2016 - € 327.763	2015 - € 565.990
-----------------------	-------------------------	-------------------------

<i>Debiteuren</i>	<i>2016 - € 108.945</i>	<i>2015 - € 171.084</i>
-------------------	-------------------------	-------------------------

Dit betreft vooral de gefactureerde voorstellingen uit de maand december.

<i>Overige vorderingen</i>	<i>2016 - € 47.423</i>	<i>2015 - € 53.421</i>
----------------------------	------------------------	------------------------

In dit bedrag zit onder meer een post van € 6.532 als te ontvangen ziekengeld en een borg van € 38.900 voor de huur van het pand Laan van Ypenburg.

<i>Overlopende activa</i>	<i>2016- € 171.395</i>	<i>2015 - € 341.486</i>
---------------------------	------------------------	-------------------------

Gespecificeerd worden de posten > 10.000.

Te verrekenen omzetbelasting	81.494	112.644
Te factureren recettes e.a.	19.586	17.362
Overige overlopende activa		
• werkvoorschotten	30.310	24.721
• huur	0	31.570
• PGGM inz. pensioenpremies	0	48.957
• Te ontvangen rente	151	2.043
• Te ontvangen fondsen	5.000	70.000
• Vooruitbetaald educatieve site	19.500	0
• diversen	15.354	34.189
	70.315	211.480
totaal	171.395	totaal 341.486

Subsidieverstrekkers € 0

III Effecten	2016 - € 0	2015- € 0
---------------------	-------------------	------------------

IV Liquide middelen	2016 - € 277.985	2015 - € 111.944
----------------------------	-------------------------	-------------------------

Kas	6.800	6.916
Bankrekeningen	262.850	46.571
Spaarrekeningen	8.335	58.457

De niet direct benodigde liquide middelen worden op spaarrekeningen aangehouden en niet belegd. De tegoeden op de spaarrekeningen zijn direct opeisbaar. De spaartegoeden worden aangehouden bij de ING-bank.

PASSIVA

TOTALE EIGEN VERMOGEN	2016 - € 403.580	2015 - € 227.079
<i>Stichtingskapitaal</i>	2016 - € 45	2015 - € 45
<i>Algemene reserve</i>		
	2016	2015
Stand per 1 januari	227.034	707.549
Bij: saldo uit gewone bedrijfsvoering	184.755	-473.828
Af: dotatie bestemmingsreserves	-70.000	0
Bij: ontvangen rente	- 8.254	-6.687
Stand per 31 december	333.535	227.034

De Raad van Toezicht heeft naar aanleiding van de de jaarrekening 2015 besloten dat in 2016 er een positief resultaat zou moet worden geboekt van € 275.000 en in 2017 van € 150.000, waardoor de reserve weer op het benodigde niveau zal zijn. Dit positief resultaat van € 275.000 was vóór fusiekosten. Dit betekent dat er per saldo een bedrag aan de reserve zou moeten worden toegevoegd van € 106.859. Dit bedrag is dus ruim overschreden.

Bestemmingsreserve producties

Gezien het bovenstaande resultaat, in samenhang met het beoogde positieve resultaat voor 2017, hebben zowel de auditcommissie als de Raad van Toezicht van het Nationale Theater besloten een bestemmingsreserve producties te creëren ter hoogte van € 50.000

Bestemmingsreserve publiciteit

Gezien het bovenstaande resultaat, in samenhang met het beoogde positieve resultaat voor 2017, hebben zowel de auditcommissie als de Raad van Toezicht van het Nationale Theater besloten een bestemmingsreserve publiciteit te creëren ter hoogte van € 20.000

<i>Voorziening groot onderhoud</i>	2016 - € 106.734	2015 - € 132.500
------------------------------------	------------------	------------------

In 2016 heeft een onttrekking plaatsgevonden van € 40.756. Dit betrof een bedrag voor het herstellen van de draagstructuur van de begane grondvloer van het gebouw in de Kerkstraat. Daarnaast heeft een dotatie plaats gevonden van € 15.000.

Na actualisatie van het MJOP, zal de gemeentelijke subsidiebeschikking vanaf 2017 hierop worden aangepast en zal een deel van de exploitatiesubsidie worden geoomerkt als onderhoudssubsidie.

TOTALE LANGLOPENDE SCHULDEN	2016 - € 210.000	2015 - € 240.000
------------------------------------	-------------------------	-------------------------

LENING FONDS 1818	2016 - € 210.000	2015 - € 240.000
-------------------	------------------	------------------

Voor de verbouw in de Kerkstraat is van het Fonds 1818 een lening ontvangen van € 300.000 tegen een rentepercentage van 3,5%. Deze hoofdsom wordt in 10 jaarlijkse termijnen terugbetaald. De eerste vond plaats in 2014. Als zekerheid heeft het Nationale Toneel de te verhalen meerwaarde als benoemd in de Erfpachtovereenkomst gecedeerd aan Fonds 1818.

In 2017 wordt een bedrag afgelost van € 30.000. In de komende 5 jaar wordt een bedrag afgelost van in totaal € 150.000.

TOTALE KORTLOPENDE SCHULDEN*)	2016 - € 754.664	2015- € 1.100.533
Handelscrediteuren	114.570	338.975
Crediteuren medewerkers	21.913	13.321
Af te dragen loonheffing	152.138	273.929
Reservering vakantietoeslag 1)	173.271	180.445
Reservering vakantiedagen 2)	25.566	1.362
Te betalen inzake:		
* Fusiekosten	112.320	0
* Personeelskosten	0	115.000
* Te betalen accountantskosten	13.225	20.000
* Te betalen aflossing Fonds1818	0	30.000
* Te ontvangen facturen	36.255	69.994
* Te betalen auteursrechten	10.242	0
* Overige bedrijfskosten	8.068	8.173
* Vooruit ontvangen Fondsen	87.096	49.334
	267.206	292.501
totaal	754.664	totaal 1.100.533

- *) Gespecificeerd worden de posten > € 10.000
1) Dit betreft de toerekening van 8% vakantietoeslag aan de periode juni t/m december 2016
2) Dit betreft de toerekening van de nog openstaande vakantiedagen van de medewerkers die op december 2016 in dienst waren.

De hierboven opgenomen kortlopende schulden hebben een looptijd van < 365 dagen.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VORDERINGEN EN VERPLICHTINGEN

De eindbalans per 31 december 2016 zal in de beginbalans van Het Nationale Theater worden verwerkt.

Er is door de huisbank van het Nationale Toneel een bankgarantie afgegeven van € 8.118 t.g.v. onder meer voor het Eneco. Tevens dient de lening van het Fonds1818 in 10 jaarlijks termijnen, begonnen in 2014, te worden afgelost.

Daarnaast is er een huurcontract voor de Laan van Ypenburg, waar het decoratelier zetelt, dat afloopt op 14 april 2020. De huurverplichting voor 2017 is € 110.000. De totale verplichting tot het einde van de huurperiode is op balansdatum € 362.000.

Erfpachtovereenkomst Kerkstraat

De grond van de Kerkstraat is door de gemeente den haag in erfpacht uitgegeven aan een rechtsvoorganger van het Nationale Toneel (Stella). De erfpacht is eeuwigdurend uitgegeven en betreft een perceel grond met de toen aanwezige opstallen gelegen aan de Kerkstraat 11 en 13. De canon is geheel en eeuwigdurend afgekocht. In de overeenkomst is vastgelegd dat de grond is bestemd voor bebouwing met een theater, een en ander met daarbij behorende bijgebouwen, open terreinen en bergingen. Vervreemding van het recht van erfpacht of ter beschikking stelling van het recht aan derden kan slechts plaatsvinden na goedkeuring van de gemeente en hierbij heeft de gemeente het recht om het recht op erfpacht en de zich daarop bevindende opstallen te kopen tegen een bedrag van € 0,45, verhoogd met een vergoeding voor de meerwaarde als gevolg van de door erpachter gedane investeringen. De meerwaarde zal middels taxatie worden bepaald.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Per 1 januari 2017 is het Nationale Toneel met de entiteiten stichting De Koninklijke Schouwburg, stichting Theater aan het Spui en Fonds KS|NT tot Het Nationale Theater gefuseerd. Buiten dit feit hebben er na balansdatum geen gebeurtenissen plaatsgevonden die van invloed zijn op het resultaat of vermogen van het Nationale Toneel

3c FUNCTIONELE EXPOITATIEREKENING

NT TOTAAL

	RESULTAAT 2016	BEGROTING 2016	REKENING 2016
BATEN			
Directe Opbrengsten			
Publieksinkomsten	1.123.867	1.220.492	1.412.109
- buitenland	16.530	0	26.596
- binnenland	1.041.899	1.095.492	1.249.740
- waarvan recelto	364.703	0	409.093
- waarvan uitkoop	159.063	0	186.207
- waarvan partage	518.133	0	654.440
- overige publieksinkomsten	40.147	15.000	91.439
- waarderung vrijkaarten	0	0	0
Sponsorkomsten	18.500	50.000	18.500
- waarvan in natura	0	0	0
- waarvan overig	18.500	50.000	18.500
Overige inkomsten	6.791	60.000	25.832
- waarvan van coproductanten	6.791	25.000	25.832
- waarvan overig	0	35.000	0
Indirecte Opbrengsten	193.235	160.000	135.143
- kapitalisatie vrijwilligers	0	0	0
- overig	193.235	160.000	135.143
Totale Opbrengsten	1.317.102	1.380.492	1.547.252
Structurele subsidie OCW	3.251.906	3.208.461	3.208.909
Structurele subsidie gemeente	3.722.158	3.744.284	3.658.886
Overige niet structureel	0	0	0
Overige bijdragen publieke middelen	12.964	17.500	8.114
Overige bijdragen private middelen	35.726	124.000	347.068
- waarvan particulieren/vriendenvereniging	21.076	10.000	50.000
- waarvan bedrijven	0	10.000	111.902
- waarvan private fondsen	14.650	104.000	185.166
Totale Bijdragen	7.022.754	7.094.245	7.222.976
TOTALE BATEN	8.339.856	8.474.737	8.770.228
LASTEN			
1 Beheerslasten/Personeelslasten	635.699	687.635	637.578
2 Beheerslasten/Materiële lasten	1.123.596	1.045.500	1.117.220
- huisvesting	566.116	551.000	545.315
- bureaunkosten	481.189	404.500	448.813
- publiciteit algemeen	76.289	90.000	123.092
Totale Beheerslasten	1.759.295	1.733.135	1.754.797
1 Activiteitenlasten/Personeelslasten	4.888.671	4.869.293	5.492.896
2 Activiteitenlasten/Materiële lasten	1.457.965	1.543.058	1.955.329
- voorbereidingskosten	419.907	467.320	629.930
- uitvoeringskosten	728.063	768.737	918.536
- specifiek publiciteit/edu	309.995	307.000	406.863
3 Urban Stories	49.171	55.000	41.033
Totale Activiteitenlasten	6.395.807	6.467.351	7.489.258
TOTALE LASTEN	8.155.102	8.200.486	9.244.055
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	184.754	274.251	-473.827
Saldo rentebaten/-lasten	-8.254		-6.687
RESULTAAT	176.501	274.251	-480.514
Naar Bestemmingsreserves	70.000		
Naar Algemene Reserve	106.501	274.251	-480.514
MUTATIES RESERVES	176.501	274.251	-480.514

3d TOELICHTING OP DE FUNCTIONELE EXPOITATIEREKENING

De op de vorige pagina opgenomen functionele exploitatierekening is de 'over-all' exploitatierekening. Onder 2e en verder is deze gesplitst in functionele exploitatie-rekeningen voor respectievelijk het Nationale Toneel en Ntjong. De reden hiervan is dat voor beide aparte subsidies zijn ontvangen en derhalve apart verantwoording moet worden afgelegd.

Wet normering topinkomens (WNT)

Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor Het Nationale Toneel is € 179.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Uitzondering hierop is het WNT-maximum voor de leden van de Raad van Toezicht; dit bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum.

Leidinggevende topfunctionarissen

bedragen x € 1	Walter Ligthart	Theu Boermans
functie	zakelijk directeur	artistiek directeur
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband	1,0	0,67*
gewezen topfunctionaris	neen	neen
(fictieve) dienstbetrekking	ja	ja
zo niet, langer dan 6 maanden		
binnen 18 maanden werkzaam		
Bezoldiging		
Beloning	117.350	74.307
Belastbare onkostenvergoeding	0	0
Beloning betaalbaar op termijn	12.668	0
Totaal bezoldiging	130.018	74.307
Toepasselijk WNT-maximum	179.000	119.333
Gegevens 2015		
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband	1,0	0,8
Bezoldiging		
Beloning	116.429	89.590
Belastbare onkostenvergoeding	0	0
Beloning betaalbaar op termijn	12.494	2.777
Totaal bezoldiging	128.923	92.367
Toepasselijk WNT-maximum	178.000	142.400

- 0.8 dienstverband, met 2 maanden onbetaald verlof

Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	MM van Zuijlen	LEJ Engering-Aarts	D Regts
functie	voorzitter	penningmeester	secretaris
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Beloning	0	0	0
Belastbare onkostenverg.	0	0	0
Beloning betaalbaar op termijn	0	0	0
Totaal bezoldiging	0	0	0
Toepasselijk WNT-maximum	26.850	17.900	17.900
Gegevens 2015			
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Beloning	0	0	0
Belastbare onkostenverg.	0	0	0
Beloning betaalbaar op termijn	0	0	0
Totaal bezoldiging	0	0	0
Toepasselijk WNT-maximum	26.700	17.800	17.800
bedragen x € 1	RWJ Groenink	S EI Harchaoui	J van der Veer
functie	lid	lid	lid
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Beloning	0	0	0
Belastbare onkostenverg.	0	0	0
Beloning betaalbaar op termijn	0	0	0
Totaal bezoldiging	0	0	0
Toepasselijk WNT-maximum	17.900	17.900	17.900
Gegevens 2015			
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Beloning	0	0	0
Belastbare onkostenverg.	0	0	0
Beloning betaalbaar op termijn	0	0	0
Totaal bezoldiging	0	0	0
Toepasselijk WNT-maximum	17.800	17.800	17.800

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2016 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2016 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Salariëring vindt plaats conform de CAO Toneel en Dans. De medewerkers van het Nationale Toneel zijn aangesloten bij het pensioenfonds Zorg en Welzijn. Eind 2016 was de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds Zorg en Welzijn 90,1 % (2015: 97%). De beleidsdekkingsgraad is een dekkingsgraad berekend op basis van een jaargemiddelde.

In 2016 waren er 172 personen (83,4 fte) werkzaam bij het Nationale Toneel. De verdeling over vaste en tijdelijke contracten alsmede inleen contracten is in onderstaande tabel opgenomen.

	2016	2015
vast	47,6	50,8
tijdelijk	22,7	22,6
inleen	13,1	24,5
totaal	83,4	97,9

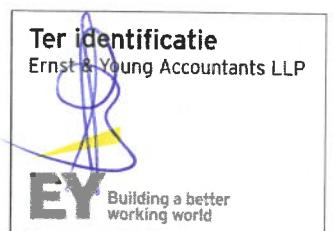
3e FUNCTIONELE EXPOITATIEREKENING HET NATIONALE TONEEL

NATIONALE TONEEL

	REKENING 2016	BEGROTING 2016	REKENING 2015
BATEN			
Directe Opbrengsten	924 952	1 058 105	1 232 007
Publieksinkomsten	906 462	983 105	1 187 675
- buitenland	10 000	0	24 396
- binnenland	876 697	968 105	1 091 432
- waarvan recette	345 914	0	393 847
- waarvan uitkoop	65 633	0	98 505
- waarvan partage	466 150	0	599 080
- overige publieksinkomsten	19 766	15 000	71 847
- waarderingsvrijkaarten	0	0	0
Sponsorinkomsten	18 500	50 000	18 500
- waarvan in natura	0	0	0
- waarvan overig	18 500	50 000	18 500
Overige inkomsten	0	25 000	25 832
- waarvan van coproductanten	0	25 000	25 832
- waarvan overig	0	0	0
Indirecte Opbrengsten	188 910	150 000	125 380
- kapitalisatie vrijwilligers	0	0	0
- overig	188 910	150 000	125 380
Totale Opbrengsten	1.113.872	1.208.105	1.357.387
Structurele subsidie OCW	2 710 261	2 674 426	2 674 426
Structurele subsidie gemeente	3 282 757	3 306 830	3 227 117
Overige niet structureel	0	0	0
Overige bijdragen publieke middelen	0	0	0
Overige bijdragen private middelen	26 076	45 000	176 902
- waarvan particulieren/vriendenvereniging	21 076	10 000	50 000
- waarvan bedrijven	0	10 000	111 902
- waarvan private fondsen	5 000	25 000	15 000
Totale Bijdragen	6.019.094	6.026.256	6.078.445
TOTALE BATEN	7.132.967	7.234.361	7.435.832
LASTEN			
1 Beheerslasten Personeelslasten	580 549	627 603	579 895
2 Beheerslasten Materiële lasten	1 033 307	957 500	1 018 552
- huisvesting	519 765	505 000	500 350
- bureaurokosten	444 505	372 500	408 600
- publiciteit algemeen	69 038	80 000	109 602
Totale Beheerslasten	1.613.856	1.585.103	1.598.547
1 Activiteitenlasten Personeelslasten	4 025 984	4 027 366	4 551 986
2 Activiteitenlasten Materiële lasten	1 236 136	1 317 641	1 602 297
- voorbereidingskosten	382 325	422 863	501 828
- uitvoeringskosten	606 812	642 778	795 856
- specifiek publiciteit	247 000	252 000	304 614
3 Babel	36 767	30 020	41 033
Totale Activiteitenlasten	5.298.888	5.375.007	6.195.710
TOTALE LASTEN	6.912.744	6.960.110	7.793.863
SALDO UIT GEWONE BEDRIJSVOERING	220.223	274.251	-358.030
Saldo rentebaten/-lasten	-8 254	0	-6 687
RESULTAAT	211.969	274.251	-364.717

Het resultaat is ten gunste gebracht van het eigen vermogen

3f TOELICHTING OP DE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING

TOELICHTING FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING

Onderstaand wordt puntsgewijs een toelichting gegeven. Onder het kopje begroting zijn de getallen weergegeven zoals deze staan in de bij de Gemeente Den Haag ingediende aangepaste begroting 2016.

BATEN

Opbrengsten

Directe Opbrengsten

Publieksinkomsten

2016 resultaat	2016 begroot	2015 resultaat
€ 906.462	€ 983.105	€ 1.187.675

Deze opbrengsten betreffen de inkomsten uit kaartverkoop (€ 886.697), alsmede de inkomsten uit verkoop van tekstboekjes, het verzorgen van inleidingen bij voorstellingen, e.d. (€ 19.766). Met name de inkomsten uit kaartverkoop bleven achter door tegenvallende bezoekerjfers.

Sponsors

2016 resultaat	2016 begroot	2015 resultaat
€ 18.500	€ 50.000	€ 18.500

Het Nationale Toneel had in de begroting een bedrag van € 50.000 opgenomen. Helaas werd dit bedrag in het verslagjaar niet gehaald.

In 2012 werd met Van der Feltz Advocaten een sponsorcontract gesloten van € 92.500, met een looptijd van 5 jaar. De bijdrage wordt in 5 jaarlijkse termijnen voldaan. In 2016 is de laatste termijn ontvangen.

Overige Inkomsten

2016 resultaat	2016 begroot	2015 resultaat
€ 0	€ 25.000	€ 25.832

Het begrote bedrag werd niet gehaald.

Indirecte opbrengsten

2016 resultaat	2016 begroot	2015 resultaat
€ 188.910	€ 150.000	€ 125.380

Deze opbrengsten zijn als volgt opgebouwd:

Uitleen van personeel	16.853
Verhuur zalen/middelen	63.223
Terug ontvangen energiebelasting 2015	8.712
Werk voor derden	97.160
Loopbaanfonds cultuur	2.862
Ontvangen vacatiegeld	100

Bijdragen

Subsidie Ministerie OCenW

2016 resultaat	2016 begroot	2015 resultaat
€ 2.710.261	€ 2.674.426	€ 2.674.426

Bij brief van het Ministerie van OCenW van 18 september 2012, kenmerk 437664, werd meegedeeld dat voor de periode 2013-2016 de subsidie werd vastgesteld op een bedrag van € 10.619.768 voor de periode 2013-2016, in jaarlijkse bedragen van € 2.654.942.

In 2013 werd dit bedrag met € 7.248 per jaar verhoogd als gevolg van de overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling. In 2014 werd medegedeeld dat de loonbijstelling werd vastgesteld op een bedrag van € 25.716, i.c. € 8.572 per jaar en in 2015 werd medegedeeld dat de loonbijstelling werd vastgesteld op een bedrag van € 2.842, i.c. € 1.421 per jaar, daarnaast werd een eenmalige prijsbijstelling ontvangen van € 2.243.

Bij brief van 12 augustus 2016, ref. 1047096, werd medegedeeld dat de verleende subsidie werd verhoogd met een bedrag van € 38.078. Hiermee komt het subsidiebedrag voor 2016 op € 2.710.261.

Subsidie gemeente Den Haag

2016 resultaat € 3.282.757	2016 begroot € 3.306.830	2015 resultaat € 3.227.117
---	---	---

De Gemeente Den Haag deelde bij brief van 28 december 2015, kenmerk ABBA/VL/3048 mee dat op grond van de Haagse Kaderverordening Subsidieverstrekking (HKS) en het Uitvoeringsvoorschrift Subsidies de subsidie voor 2016 wordt vastgesteld op een bedrag van € 3.658.883. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Exploitatie Nationale Toneel - € 3.099.934
Exploitatie NTjong - € 431.759
Huur NT Gebouw - € 127.190

Daarnaast werd bij brief kenmerk ABBA/VL/3048-T van 5 juli 2016, de trend voor dit jaar vastgesteld op een bedrag van € 63.275. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Exploitatie Nationale Toneel - € 54.869
Exploitatie NTjong - € 7.642
Huur NT Gebouw - € 764

Dit brengt de totale bijdrage van de Gemeente Den Haag voor 2016 op een bedrag van € 3.722.158, waarvan een bedrag van 3.282.757 voor NT.

Overige bijdragen publieke middelen

2016 resultaat € 0	2016 begroot € 0	2015 resultaat € 0
-------------------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------

Overige bijdragen private middelen

2016 resultaat € 26.076	2016 begroot € 45.000	2015 resultaat € 176.902
--	--	---

Het betreft hier een bedrag van het Fonds KS|NT, waarvan € 18.500 bestemd als bijdrage in de extra productie De Laatste Getuigen. Alsmede een bijdrages van Fonds1818.

LASTEN

Beheerslasten: Personeelslasten

2016 resultaat € 580.549	2016 begroot € 627.603	2015 resultaat € 579.995
---	---	---

De uitsplitsing van de personeelslasten voor 2016 is als volgt:

	2016	begroting	2015
Algemene directie	126.292	136.167	136.946
Personeelszaken	57.747	58.262	56.988
Financiële Zaken	160.526	163.109	143.786
Secretariaat	51.583	53.851	52.671
Interne Zaken	56.719	80.425	73.454
Projectbureau	111.177	116.988	107.000
Vrijwilligers	0	0	1.939
Ontvangen ziekengeld	-1.392	0	-10.172
Overige personeelskosten	17.897	18.801	17.382
Totaal	580.549	627.603	579.995

Beheerslasten: Materiële lasten

2016 resultaat	2016 begroot	2015 resultaat
€ 1.033.307	€ 957.500	€ 1.018.552

In dit bedrag is een bedrag begrepen van ruim € 168.000 dat aan fusiekosten is uitgegeven en niet in de begroting werd meegenomen. Ondanks dit bedrag viel het resultaat valt slechts € 75.000 hoger uit dan begroot. Hetgeen impliceert dat ruim € 90.000 werd bespaard ten opzichte van de begroting

Activiteitenlasten: Personeelslasten

2016 resultaat	2016 begroot	2015 resultaat
€ 4.025.984	€ 4.027.366	€ 4.551.986

De uitsplitsing van deze personeelslasten is als volgt:

	2016	begroting	2015
Artistieke leiding	78.296	75.589	117.392
Artistieke medewerkers	730.019	709.785	734.973
Acteurs	1.085.927	1.099.250	1.315.813
Techniek en Ateliers	1.654.463	1.641.111	1.870.162
Overig Personeel	461.961	446.340	501.170
Ontvangen ziekengeld	-64.222	0	-76.251
Stagiaires	17.062	0	17.849
Overige personeelskosten	62.478	55.291	70.878
	4.025.984	4.027.366	4.551.986

Het resultaat t.o.v. de begroting is minimaal

De post artistieke medewerkers ligt ca. € 21.000 hoger dan begroot, daartegen over werd hier een bedrag van ca. € 23.000 aan ziekengeld ontvangen.

De post Techniek en ateliers ligt ca € 14.000 hoger uit dan begroot, maar ook hier werd een aanzienlijk bedrag aan ziekengeld ontvangen.

De post overig personeel ligt hoger doordat door het niet vervangen van een medewerker en de werkdruk bij o.a. bij de afdeling marketing en communicatie er extra personeel moest worden ingeleend.

Ontvangen Ziekengeld

Deze post was niet begroot, maar liep aan het eind van het jaar, door een aantal langdurig zieken, op tot een bedrag van € 64.222.

Overige Personeelskosten

Deze post ligt hoger door met name hogere reiskosten.

Activiteitenlasten: Materiële lasten

2016 resultaat	2016 begroot	2015 resultaat
€ 1.236.136	€ 1.317.641	€ 1.602.297

Het resultaat ligt ca. € 80.000 lager dan begroot.

Deze onderschrijding is m.n. terug te vinden bij zowel de Voorbereidings- als uitvoeringskosten (beiden ruim €35.000). Deze onderschrijding bij de voorbereidingskosten is het gevolg van een grote terughoudendheid bij het doen van de uitgaven als gevolg van opgelegde bezuinigingen voor 2016. Bij de uitvoeringskosten heeft dit te maken met m.n. de lagere partages, welke het gevolg zijn van de lagere recettes.

Randprogrammering

2016 resultaat	2016 begroot	2015 resultaat
€ 36.767	€ 30.000	€ 41.033

Voor randprogrammering is een bedrag van € 3.767 meer uitgegeven dan begroot, als gevolg van m.n. hogere publiciteitskosten om de randprogrammering in de markt te zetten.

Rentebaten

2016 resultaat	2016 begroot	2015 resultaat
€ -8.254	€ 0	€ -6.687

Het betreft hier het saldo van de rentebaten en lasten. De rentebaten waren een bedrag van € 166, de rentelasten waren een bedrag van € 8.420, in casu de betaalde rente op de lening van Fonds 1818.

Bijzondere Baten/lasten

2016 resultaat	2015 begroot	2015 resultaat
€ 0	€ 0	€ 0

Resultaat

2016 resultaat	2016 begroot	2015 resultaat
€ 211.969	€ 274.251	€ -364.717

Het resultaat is ten gunste gebracht van het eigen vermogen.

3g FUNCTIONELE EXPOITATIEREKENING NTJONG

NTJONG

BATEN	REKENING 2016	BEGROTING 2016	REKENING 2015
Directe Opbrengsten	198.905	162.387	180.100
Publieksinkomsten	192.114	127.387	180.100
- buitenland	6.530	0	2.200
- binnenland	165.203	127.387	158.308
- waarvan recette	18.789	0	15.245
- waarvan uitkoop	93.430	0	87.702
- waarvan partage	52.983	0	55.361
- overige publieksinkomsten	20.381	0	19.592
- waarderingsvrijkaarten	0	0	0
Sponsorinkomsten	0	0	0
- waarvan in natura	0	0	0
- waarvan overig	0	0	0
Overige inkomsten	6.791	35.000	0
- waarvan van coproductanten	6.791	0	0
- waarvan overig	0	35.000	0
Indirecte Opbrengsten	4.325	10.000	9.763
- kapitalisatie vrijwilligers	0	0	0
- overig	4.325	10.000	9.763
Totale Opbrengsten	203.230	172.387	189.863
Structurele subsidie OCW	541.645	534.035	534.483
Structurele subsidie gemeente	439.401	437.454	431.769
Overige niet structureel	0	0	0
Overige bijdragen publieke middelen	12.964	17.500	8.114
Overige bijdragen private middelen	9.650	79.000	170.166
- waarvan particulieren/vriendenvereniging	0	0	0
- waarvan bedrijven	0	0	0
- waarvan private fondsen	9.650	79.000	170.166
Totale Bijdragen	1.003.660	1.067.989	1.144.531
TOTALE BATEN	1.206.889	1.240.376	1.334.394
LASTEN			
1 Beheerslasten Personeelslasten	55.150	60.032	57.583
2 Beheerslasten Materiële lasten	90.289	88.000	98.668
- huisvesting	46.353	46.000	44.955
- bureaunkosten	36.684	32.000	40.213
- publiciteit algemeen	7.251	10.000	13.490
Totale Beheerslasten	145.438	148.032	156.251
1 Activiteitenlasten Personeelslasten	862.587	841.927	940.910
2 Activiteitenlasten Materiële lasten	221.829	225.417	353.032
- voorbereidingskosten	37.582	44.457	128.102
- uitvoeringskosten	121.251	125.960	122.681
- specifiek publiciteit/edu	62.996	55.000	102.249
3 Urban Stones	12.404	25.000	0
Totale Activiteitenlasten	1.096.919	1.092.344	1.293.942
TOTALE LASTEN	1.242.358	1.240.376	1.450.193
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-35.469	0	-115.799
Saldo rentebaten/-lasten	0	0	0
RESULTAAT	-35.469	0	-115.799

Het resultaat is ten laste gebracht van het eigen vermogen

3h TOELICHTING OP DE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING NTJONG

TOELICHTING FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING

Onderstaand wordt puntsgewijs een toelichting gegeven. Onder het kopje begroting zijn de getallen weergegeven zoals deze staan in de bij de Gemeente Den Haag ingediende begroting 2016.

BATEN

Opbrengsten

Directe Opbrengsten

Publieksinkomsten

2016 resultaat	2016 begroot	2015 resultaat
€ 192.114	€ 127.387	€ 180.100

Deze opbrengsten zijn aanzienlijk hoger dan begroot. Enerzijds door meer voorstellingen dan begroot, anderzijds door betere bezoeckcijfers dan begroot.

Sponsors

2016 resultaat	2016 begroot	2015 resultaat
€ 0	€ 0	€ 0

Overige Inkomsten

2016 resultaat	2016 begroot	2015 resultaat
€ 6.791	€ 35.000	€ 0

Dit betreft een inkomst uit een coproductie overeenkomst inzake de extra voorstellingen in september van In mijn hoofd ben ik een dun meisje.

Indirecte opbrengsten

2016 resultaat	2016 begroot	2015 resultaat
€ 4.325	€ 10.000	€ 9.763

Deze opbrengsten zijn in het verslagjaar lager dan begroot. Het betreft hier de opbrengsten van uitleen personeel en de verkoop van een spel.

Bijdragen

Subsidie Ministerie van OCW

2016 resultaat € 541.645	2016 begroot € 534.035	2015 resultaat € 534.483
---	---	---

Bij brief van het Ministerie van OCW van 18 september 2012, kenmerk 437666, werd meegedeeld dat voor de periode 2013-2016 de subsidie werd vastgesteld op een bedrag van € 2.122.356 voor de periode 2013-2016, in jaarlijkse bedragen van € 530.589.

In 2013 werd dit bedrag met € 1.449 per jaar verhoogd als gevolg van de overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling.

Bij brief van 29 augustus 2014, ref. 654400, werd medegedeeld dat de loonbijstelling werd vastgesteld op een bedrag van € 5.139, i.c. € 1.713 per jaar.

Bij brief van 6 augustus 2015, ref. 783102, werd medegedeeld dat de loonbijstelling werd vastgesteld op een bedrag van € 568, i.c. € 284 per jaar, daarnaast werd een eenmalige prijsbijstelling ontvangen van € 448.

Bij brief van 12 augustus 2016, ref. 1042796, werd medegedeeld dat de verleende subsidie werd verhoogd met een bedrag van € 7.610. Hiermee komt het subsidiebedrag voor 2016 op € 541.645.

Subsidie gemeente Den Haag

2016 resultaat € 439.401	2016 begroot € 437.454	2015 resultaat € 431.769
---	---	---

Gemeente Den Haag

De Gemeente Den Haag deelde bij brief van 28 december 2015, kenmerk ABBA/ML/3048 mee dat op grond van de Haagse Kaderverordening Subsidieverstrekking (HKS) en het Uitvoeringsvoorschrift Subsidies de subsidie voor 2016 wordt vastgesteld op een bedrag van € 3.658.883. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Exploitatie Nationale Toneel - € 3.099.934

Exploitatie NTjong - € 431.759

Huur NT Gebouw - € 127.190

Daarnaast werd bij brief kenmerk ABBA/ML/3048-T van 5 juli 2016, de trend voor dit jaar vastgesteld op een bedrag van € 63.275. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Exploitatie Nationale Toneel - € 54.869

Exploitatie NTjong - € 7.642

Huur NT Gebouw - € 764

Dit brengt de totale bijdrage van de Gemeente Den Haag voor 2016 op een bedrag van € 3.722.158, waarvan een bedrag van € 439.401 voor NTJong.

Overige Bijdragen publieke middelen

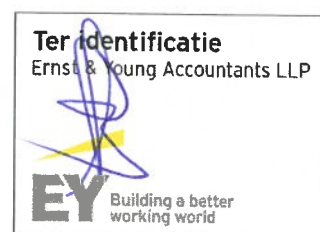
2016 resultaat € 12.964	2016 begroot € 17.500	2015 resultaat € 8.114
--	--	---

Het betreft hier m.n. de ontvangsten van de Cultuurschakel

Overige bijdragen private middelen

2016 resultaat € 9.650	2016 begroot € 79.000	2015 resultaat € 170.166
---	--	---

Het feit dat de uitvoering van Urban Stories 2 is verschoven naar 2017, betekent dat het begrote bedrag niet wordt gehaald. Wel werden er van fondsen bijdragen ontvangen voor de 4 mei productie van NTJong en Don Quichotte denkt na.

LASTEN

Beheerslasten: Personeelslasten

2016 resultaat
€ 55.150

2016 begroot
€ 60.032

2015 resultaat
€ 57.583

Gekozen is om vanuit het Nationale Toneel deze kosten door te belasten aan NT Jong. Deze vallen lager uit daar deze kosten bij het NT ook lager zijn.

De uitsplitsing van de personeelslasten voor 2016 is als volgt:

	2016	begroting	2015
Algemene directie	14.032	15.130	15.216
Personeelszaken	6.416	6.474	6.332
Financiële Zaken	17.483	18.123	15.976
Secretariaat	5.731	5.983	5.852
Interne Zaken	6.302	8.936	8.295
Projectbureau	4.970	5.386	6.702
Stagiaires	371	0	340
Ontvangen ziekengeld	-155	0	-1.130
Overige personeelskosten	0	0	0
Totaal	55.150	60.032	57.583

Beheerslasten: Materiële lasten

2016 resultaat
€ 90.289

2016 begroot
€ 88.000

2015 resultaat
€ 98.668

Deze kosten liggen minimaal hoger dan begroot.

Activiteitenlasten: Personeelslasten

2016 resultaat
€ 862.687

2016 begroot
€ 841.927

2015 resultaat
€ 940.910

De uitsplitsing van deze personeelslasten is als volgt:

	2016	begroting	2015
Artistieke leiding	87.492	90.607	89.438
Artistieke medewerkers	226.352	214.969	254.242
Acteurs	181.549	178.073	189.172
Techniek en Ateliers	99.630	95.400	102.792
Overig Personeel	274.831	242.343	273.507
Ontvangen ziekengeld	-32.223	0	-7.999
Stagiaires	8.946	0	11.340
Overige personeelskosten	16.110	20.535	28.418
	862.687	841.927	940.910

Het resultaat is circa € 20.000 hoger dan begroot.

De post artistieke medewerkers ligt hoger door begroot met name door de extra benodigde inzet voor de productie Mona. Ook de post overig personeel ligt aanzienlijk hoger net name door veranderingen in ziekemedewerkers, hier tegenover staat echter de post ontvangen ziekengelden.

Activiteitenlasten: Materiële lasten

2016 resultaat € 221.829	2016 begroot € 225.417	2015 resultaat € 353.032
------------------------------------	----------------------------------	------------------------------------

Een kleine onderschijding van € 3.500

Urban Stories

2016 resultaat € 12.404	2016 begroot € 25.000	2015 resultaat € 0
-----------------------------------	---------------------------------	------------------------------

Resultaat

2016 resultaat € -35.469	2016 begroot € 0	2015 resultaat € -115.798
------------------------------------	----------------------------	-------------------------------------

Het resultaat is ten laste gebracht van het eigen vermogen.

4 OVERIGE GEGEVENS

4A CONTROLEVERKLARING

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Afgegeven ten behoeve van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aan: Stichting Het Nationale Toneel

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting Het Nationale Toneel te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- ▶ geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Het Nationale Toneel op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2013-2016;
- ▶ zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2013-2016.

De jaarrekening bestaat uit:

- ▶ de balans per 31 december 2016;
- ▶ de staat van baten en lasten over 2016;
- ▶ de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Cultuursubsidies Instellingen 2013-2016 vallen.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Het Nationale Toneel zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het bestuursverslag;
- ▶ de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2013-2016 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720 en het Controleprotocol Cultuursubsidies Instellingen 2013-2016. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2013-2016.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2013-2016. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol Cultuursubsidies Instellingen 2013-2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 28 maart 2017

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. H. de Wilde RA

4B RESULTAATSBESTEMMING

Resultaatsbestemming

Het Nationale Toneel had de opdracht om in 2016 een positief saldo te genereren van € 275.000 vóór fusiekosten. De fusiekosten welke voor rekening van het Nationale Toneel zouden komen in 2016 waren begroot op een bedrag van € 204.739. Dit betekent dat er per saldo een bedrag van € 70.261 aan het eigen vermogen zou worden toegevoegd.

Het werkelijke resultaat voor 2016, ná fusiekosten, bedroeg als gevolg van de uitvoering van het verbeterplan met soms ingrijpende maatregelen € 176.500.

Gezien de minimale begroting 2017 wordt een bedrag van € 50.000 bestemd voor de producties 2017 en een bedrag van € 20.000 voor de publicitaire lancering van het merk Het Nationale Theater.

Het dan resterende bedrag van € 106.500 wordt toegevoegd aan de algemene reserve, ruim 150% van de toevoeging welke begroot was.

Alhoewel er bij een batig saldo in een kalenderjaar een gedeelte van dit resultaat aan zowel het bestemmingsfonds OCW 2013-2016 als het Bestemmingsfonds Gemeente Den Haag zou moeten worden gedoteerd, is gezien de terugloop van het eigen vermogen in de kunstenplan periode (zie hieronder) dit saldo aan de algemene reserve toegevoegd.

Op 1 januari 2013, het eerste jaar van de kunstenplanperiode, was het eigen vermogen van het Nationale Toneel € 789.637. In de loop van deze periode is dit afgenomen tot een bedrag van € 403.580 op 31 december 2016.